

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ PENTRU BIBLIOTECARI

Schin Evelina
Bibliograf Secția „Memoria Chișinăului”

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ (AI)

- Capacitatea calculatoarelor sau a altor mașini de a afișa sau simula un comportament inteligent; disciplină care se ocupă de studierea acesteia (Oxford English Dictionary).
- Inteligența artificială în contextul rețelelor de calculatoare = dispozitivele și sistemele de rețelizare care pot înțelege cu acuratețe datele brute, pot aduna informații utile din aceste date și le pot utiliza apoi pentru a rezolva o problemă printr-o abordare flexibilă și soluții ușor adaptabile (What Is Artificial Intelligence, 2023)

PROPRIETĂȚI SPECIFICE

Autonomie

capacitatea de a îndeplini sarcini în medii complexe, fără o îndrumare constantă din partea unui utilizator uman

Adaptabilitate

capacitatea de a-și îmbunătăți performanțele învățând din experiență

- Aprox. 75% dintre companiile intervievate sunt dornice să adopte inteligența artificială - 50% se așteaptă ca AI să genereze o creștere a numărului de locuri de muncă și 25% să genereze pierderea unor locuri de muncă.
- Gândirea analitică și gândirea critică – cele mai importante competențe ale lucrătorilor; pe locurile următoare: reziliența, flexibilitatea, agilitatea; motivația și conștiința de sine; curiozitatea și învățarea permanentă (i.e abilități care favorizează adaptarea la modificările de pe piața muncii)

▶ Analiză de conținut

- ▶ Utilizarea unor instrumente analitice bazate pe NLP pentru a analiza colecții mari de texte (ex. baze de date online, arhive digitale) în diverse scopuri de documentare și cercetare – ex. pentru a identifica tendințele în cercetarea dintr-un anumit domeniu sau pentru a urmări evoluția unei limbi de-a lungul timpului

▶ Digitizare și preservare

- ▶ Recunoașterea imaginilor asistată de AI și tehnologiile OCR pot ajuta la digitizarea și preservarea cărților rare, manuscriselor și documentelor istorice și, în același timp, la transcrierea și indexarea conținutului acestora

▶ Optimizarea modalităților de regăsire a informațiilor

- ▶ [Talpa Search](#) – căutări „inteligente” în OPAC
- ▶ [GallicaPix](#) (BN a Franței) – motor de căutare a imaginilor din publicațiile digitizate din colecția Gallica - Biblioteca Digitală a Franței
- ▶ [Semantic Scholar](#) - „A free, AI-powered research tool for scientific literature” + [TLDR](#)

FACILITAREA ACCESULUI LA COLECȚII ȘI INFORMAȚII

- ▶ Programe de simulare a conversațiilor (chatboți)
 - ▶ Rezolvarea unor solicitări de referințe simple ale utilizatorilor – regăsirea unor documente de bibliotecă, verificarea disponibilității, furnizarea unor informații generale privind resursele și serviciile bibliotecii
 - ▶ Pot fi integrate în site-ul sau aplicația mobilă a bibliotecii
- ▶ Sisteme de recomandare
 - ▶ Pot sugera documente din colecțiile bibliotecii pornind de la istoricul căutărilor realizate de utilizatori, al preferințelor sau intereselor acestora
- ▶ Servicii de referințe digitale
 - ▶ Utilizează AI pentru a interacționa cu utilizatorii aflați la distanță prin mesagerie instantanee, videoconferință și asistență bazată pe activare vocală
 - ▶ Utilizarea unor instrumente AI generative pentru a răspunde unor cereri de referințe

SERVICII DE REFERINȚE

- ▶ Generare de conținut nou sau adaptat (rezumate, recenzii, traduceri, subtitrări, transcrieri etc.) pentru a facilita accesul la informații, pentru a spori diversitatea și incluziunea lingvistică și culturală sau pentru a stimula creativitatea și inovația
 - ▶ BriefAI - rezumare de articole (*test*)
 - ▶ ChatGPT – utilizare pentru rezumare
 - ▶ Deep-L – instrument de traducere automată
- ▶ Generare de imagini, înregistrări video și audio pentru promovarea bibliotecii etc.
 - ▶ Dream Studio - generare de imagini pe baza instrucțiunilor introduse

GENERARE DE CONȚINUT

- ▶ Asistență în procesul de cercetare
 - ▶ Bibliotecarii pot recomanda cercetătorilor instrumente bazate pe AI care să-i ajute să realizeze analize bibliometrice, să identifice lucrările și autorii influenți din domeniile lor de interes precum și date și instrumente de cercetare relevante
 - ▶ Research Rabbit – instrument de mapare a literaturii științifice pe baza citărilor/ relațiilor dintre lucrări care poate fi utilizat pentru a reduce timpul necesar documentării în vederea elaborării unei lucrări ([demo](#))
- ▶ Optimizarea accesibilității
 - ▶ Programe *speech-to-text* care pot facilita comunicarea cu utilizatorii cu probleme de auz – ex. Dictation
 - ▶ Instrumente de traducere automată – facilitarea accesului la resursele bibliotecii folosind limbile vorbite de utilizatori

ASISTAREA UTILIZATORILOR

ACTIVITĂȚI PRACTICE

Folosiți următoarele instrumente AI pentru a obține răspunsuri la o aceeași solicitare de referințe și comparați răspunsurile:

- CHATGPT - <https://chat.openai.com/>
- BING CHAT - <https://www.bing.com/> (alegeți „Chat”)
- BARD - <https://bard.google.com/>
- LLAMA - <https://labs.perplexity.ai/> (nu poate fi utilizat în lb. română)

Sugestie: formulați o solicitare de referințe pe o temă care vă este foarte familiară, pentru a putea compara răspunsurile primite (și) cu propriile cunoștințe

Testați pe răspunsul dat de LLAMA în exercițiul anterior capacitatea instrumentului de mai jos de a detecta conținutul generat de AI:

<https://contentatscale.ai/ai-content-detector/>

Utilizați instrumente AI adecvate pentru a extrage textul din imaginea de mai jos și a-l traduce automat în limba română:

<https://bit.ly/45x0SkU>

Creați un cont pe Dream Studio (*atenție – acces gratuit limitat!*) și generați o imagine care ar putea fi folosită pentru promovarea bibliotecii dumneavoastră:

<https://dreamstudio.ai/>

**Mulțumim pentru
atenție!**

Link-uri utile

- <https://speechnotes.co/dictate/>
- <https://chat.openai.com/>
- <https://www.deepl.com/translator>
- <https://beta.dreamstudio.ai/>
- <https://gallicapix.bnf.fr/rest?run=findIllustrations-form.xq>
- <https://gemini.google.com/app/59d9880f3b9cbdd1>
- <https://contentatscale.ai/>
- <https://translate.google.com/?hl=ro&tab=TT>
-